

САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУХУН
ХААЙАТА

ХААЙАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТӨН ТАХСАР

№ 18—19 (8280—8281). ★ 9998 сэл олунуу 14 күн. Суббота. ★ Санаата—1,01 солкуобай.

РФ САГА ГРАЖДАНСКОЙ КОДЕКСЫГАР СӨП ТҮБЭЙННЭРЭН БААҢЫНАЙ ХАААЙЫСТЫБАЛАР ПРАВОВОЙ СТАТУСТАРЫН, ЧУОЛКАЙДААҢЫНГА БЫААРЫЛАР

Российский Федерация сага Гражданский Кодекс-гар бааһынай (фермерский) хааайыстыбалары (БФХ) юридический сирэй быһыматын буолбакка, граждан-нар предпринимательствонан дьарыгымыларын фор-матин быһыматын көрүлэр. Оттон онуоха дьери тариллибит БФХ-лар бары юридический сирэй быһым-тынан регистрациаламмытара. «Бааһынай хааайыс-тыбалары тарийы» сокуонутар олохуран. Ити улары-тымын сибээстөөн, албах өйдөмүөт боһуруостар үөс-көөн тахсалара мэлдьэ суох. Онон республика Тыл хаайыстыбалар уонна аспа-уөлгэ министрствота 1997 с.м. олунуу 3-күнүөдү 24-16/375 №-дээх (рес-публикаҕа Юстиция министрствотын, Государст-венной налоговой инспекцияны, государственная ком-итетин кэтигэ собулаһыннар туран) БФХ-лар право-вой статустарын Гражданский Кодекса сөп түбэһи-нэрэн оторууга быһаарым ылынан тулар. Биллени республикада БФХ-лар правовой статустарын аахтоо-хун ити быһаарым сүмүкүнэн ытыллар.

Бастан, РФ сага Гражданский Кодексын 1-ч. 23 көт. олохуран. БФХ-лар предприниматель анал, ыра-ты формаларын быһыматынан көрүлэлэр. Ол иһин бааһынай хааайыстыбата регистрацианы барыт кэ-миттөөн ыла бааһынай хааайыстыбатын баһылыга бэйэтэ автоматическы предприниматель дьир буолар.

Иккиннэн, 1995 сылга дьери регистрацианы юри-дический сирэй быһыматын барыт бааһынай хааай-ыстыбалары сокуон бодьохтоон туран куус өттүнэн БФХ-лар статустарын уларыты барыт, юридичес-кий сирэйин хааларын өбөтөр хаалбатын ол бааһы-най хааайыстыбата бэйэтэ быһаарар, үтүө көнүлэ. Бааһынай хааайыстыбатын статусун уларытым ки-ини ликвидациалаһын (ууратым, эһи), реоргани-зациалаһын (хааайыстыбатын көрүгү уларытым) курдук көрүлүө суохтаах. Ол иһин БФХ-лар уруккү юридический сирэй быһыматынан идиэ көлбөт бары быраалтара уонна эбөһүстөрө сага ылымнат пред-принимательский статустаах хааайыстыбалар 100 бырыһыан көһөн биэрэллэр. Ол аата, сир, сүрүн-средстволара барыта бэйэтэр хаалаллар. Маана хос регистрациалаһым, сыһынтарын ытыллыбат. Кре-диттөөн, оттон да атын дуоһабардарга, автомашина, трантор, в. д. в. бөһ-дуол регистрациалар, учуок-ка түрүөрүтү документацияны уларытым отобул-дубат.

Бааһынай хааайыстыбаларга албах чиллэннэх, бо-йэ-бөһүлөрүгөр аймаҕаһыат буолаахтарыга, бөһүл-лүн бааһынаа, сохуонга сөп түбэһинэрэн, юри-дический сирэйдээх хааайыстыбалар формаларын та-лаалтара ордук буолуон сөй. Ол аата, тааһарыстыбалар, обществолар, производственный кооператив көрүнү-рүн тааһарытын сөй. Оччотугар бөһүлүн хааайыс-тыбаларын уонсай мунууларын ыталлар, уураах ылы-нан хайа форманы таалааларын быһаараллар уонна

хааайыстыбаларын көрүгүтүн көрүннөр, учредитель-ной дуоһабар өбөтөр Устаан бэлэмнэллэр. Ону өһөс-торон улуустаагы тыа хааайыстыбатын управлениета бааһаахтарга көмөлөһүө. Оттон 5 кыһаха дьери чи-лэннэх, дьэ көрүннөн, бытархай бааһынай ха-аайыстыбалар предпринимательский, ол аата, юри-дический сирэй суох хааайыстыба статусун ыла-лар ордук.

Үсүһүнэн, предпринимательский статустаах бааһы-най хааайыстыбаларын волюнтаризмта маһыан буолуоҕа.

—ИДС (налог на добавленную стоимость) суох бу-луоҕа;

—находный, волюк чымстай барыстан (чистая прибыль) эрэ отобуллар;

—сир волюгун 5 сылларын туолабт бааһынай ха-аайыстыбаларга төлүүлэр;

Фондаларга төлөбүрдөр (отчисления) барыла отобуллаллар, ол иһин: пенсионный фонда БФХ-тын кайыһааххыт үлэһиттэр 28+1 бырыһыанан хамаһтан төлүүр, оттон бөһүтүн чиллэннэр 20,6+1 бырыһыанан, ол өбөтөр тыа хааайыстыбалар көрүлэр элчэтиннэн туһанар.

Төрдүбүнэн, предприниматель статусун ылымса ба-аһынай хааайыстыбатын баһылыгы улуус баһылыгын аатыгар анал форманы сайбылыһына суруйар (ол форманы улуус дьаһалтатын дьаһалларга управлени-еттин ылылар уонна көрдөнүлэр ардэбалинэн то-дорон баран төттөрү биэрэлэр). Сайбылыһына ба-аһытынан улуус дьаһалтата уураах таһааран баран, сага статустаах хааайыстыба буолбутун туоһунуур сибидиһэһиһи суруйан бөһүтүн туттарар. Ол юридический докумуон буолар.

Онон улууспут иһингэр бааһынай хааайыстыбала-рын хаттаан регистрациалаһын итгыта-түүрүтө суох, таһаары оторооччулар достоянстволарын түһөр-бөккө, хааайыстыбада охсуута суох буолар тыа ытырга туһааннаах государственной ведомстволар үлэһиттэрэ, улуус дьаһалтата үлэһиттэрэ, өйдөөн сыһааннаһалара наада.

Иккис өттүнэн, бу хаттаан регистрациалаһын ту-һанан, үлэһиттөр буолбут, атын сиргэ барбыт, элбэх ивекэ-кууска көрбүт, сирдэрин үчүгүйдүк туһаммат, тыа хааайыстыбатын бородууксууларын оторбөккө атын хайыһаага, коммерцияда охтубут бааһынай ха-аайыстыбаларын баһылыктарын дьарыктарын быһаа-ран чуолкайдьыларга ирдэһиллэр. Мааны бары иһи-ликтэр баһылыктара эһиэ умнуо суох туһаахтар.

М. КОРИКИН,

улуустаагы тыа хааайыстыбатын управлениетын начальнигы бааһынай хааайыстыбаларын боһу-руостарыгар солбуйааччы.

УМАТЫК СУОХ— БЭЛЭМНЭНИН ҮЛЭ БАРБАТ

Содоһов иһилинэ сааһа сааһа 700-тан таһа гек-тар баһынааһа биир бөдөн бурдугу иһир сиринэн буолар. Сааһа баһынааһытын уруккү иһиллэр иһа агартытан агара туһанылан ыла.

Биллени бурдугу иһиллэн Федоров Николай Григо-рьевич сааһаар 10 кыһаах «Бурдаһай» хаачахта-мыт эһипотиннэһе таһаарыстыбата дьарыктанар. Ааспыт сылга 200 гектар сиргэ эһиэ иһиллэр туһа-дана суох түмүтү ситисинтара. Биир гектартан орто-туһан 23 центнер үүнүүтү ылаһытара. Бу улууска биир бастык көрдөрүү. Мунтан 50 тонна бурдугу эһи-мэҕэ хаалларан баран, онтон ордугун батардылар да, бүтэһиттэх ааһымын өһөсө иһиллэр. Хардарыта ааһымы биримэһиттэр барыт буолан, хааайыстыба 200 мөл. сойк. биэрэр иһэтэх олорор. Ол түмүгэр үлэ-

литтэр сылы-сылынан хаһыс дьини көрбөттөр.

Таһаарыстыба бу үүнмүт сылга быһаһа иһит. Бы-һаһа иһиллэрин аһиин көрбөттөр 350 гектарга тиэр-дэр соруһаахтар. Эһиин 20 тонна дьаһымнэн сир-мэ-тин буларга суоттаналлар. Иһиллэхтээх баһына 300 гектарга наарданан сытар.

Көрсөр сүрүн ырааһаһарынан техника эргэбита, уматык көһитэ ырааһыта буолбут. Сааһа техниканы булууга хаһык да орд кыһа суох дьаһаллар. Со-дьярны суоһуттан бааһынаа хаһык да уоһуруду кө-рүгө киллэриһилбөт, хаһык тиһтарын курдук көдүү-төөх дьаһаллар ытыллыбат буолтулар. Аны сааһы агротехнической үлэһит аһыттаналара уматык хай-дах төлөһөт, туһууна мээһтэҕэ аһаһаларынан туһу-дунтамыт. Биир эрта прицеба суох бөһөһү иһи-лиэ дьаһалтатынан арендаһан сүүрдэллэр да, ол бары боһуруоһу быһаарбат.

Д. ПЕТРОВ.

БЮДЖЕТ ЭЙГЭТИН ҮЛЭҢИТТЭРИГЭР ЫҢЫРЫ

Улууспутугар иһи баһына комплексин тутууу сааһаһыны түрүтөтөр сымалан иһи баһына хи-рургический уонна терапевтический отделениеларын үлэһиттэрэ ий агартан хаһыһытын баһына 1 сэл бодьохтоон уурдарга быһаарыһылат. Ол суотугар биир тутуу сааһаһытын үбүлүүр.

Биллени улуустаагы бюджет эйгэтин үлэһиттэри барыгытын бу волюнтаризмни отбүтүтүтөр ыты-раһыт.

Чурапчытаагы иһи баһына хирургический уонна терапевтический отделениеларын үлэһиттэрэ.

СОДУУНАР

ВЛАСОВ В. М. ТУБУНАН

СР Президент Михаил Николаев 1998 с. олунуу 6 күнүөдү Ийаһынан Саха Республикатын Правит-ельствотын Председателин аһаһаһынан сибээс-төөн ВЛАСОВ Василий Михайлович СР Президент Дьаһалтатын салиһаһытын дуоһунаһынан бөһөһүн-но.

ВЛАСОВ ВАСИЛИЙ МИХАЙЛОВИЧ

1945 с.м. агартан иһи 23 күнүгөр Саха АССР Дьоккуускай оройуонун Малай Марха салиһаһыттар төрөөбүтэ. Нуучча. Урдук үөрөхтөөх. 1963 с.м.лааһа үлэтин «Черемхоутоль» треска буровой станок иһи-һиһи көмөлөһөһүтүнэн салиһаһыта.

1968 с. Иркутскайдаагы политехнической институт хайа факультетин бүтэрбитэ. «Технология и комплекс-ная механизация открытой разработки месторожде-ний полезных ископаемых» дьин специализация иһи-лөөх. Технической наука кандидата.

Институту бүтэрэ, 1968 с.м.лааһа «Якуталмаз-треска» үлэһи аһаһыта.

1968-1969 сс.—Саха АССР Мирнэй к. «Якуталмаз» холбоһук «Якутинпроалмаз» институт хайа-наунай отделин инженерэ.

1970-1981 сс.—«Якутинпроалмаз» институт хайа отделин старшай инженерэ, иһилин наунай үлэ-һит, хайа наунай-технической отделин секторын сали-һаһа, хайа наунай-технической лабораториятын са-лиһаһытын солбуйааччы.

1981-1990 сс.—ССКП Саха уоһаһаһаһытын комитетин промышленность отделин инструктора, партия аһа-һы бастагы секретарын көмөлөһөһүтө, секретарь, ССКП Мирнэйдэги горкомун бастагы секретаря.

1990-1993 сс.—Саха Республикатын Урдуну Сали-һаһытын Председатели бастагы солбуйааччы.

1993-1997 сс.—Саха Республикатын Правительст-во-тын Председатели солбуйааччы—Саха Республика-тын Пенсионной сулууснада департаментин директора.

1997 с.м. тохсунуһуттан—Саха Республикатын Пре-зиденти Дьаһалтатын салиһаһыта.

Мирнэй к. народнай депутаттарын үһүс аһыры-лаах Салиһытын депутатынан. 11-с, 12-с аһырылаах Саха АССР Урдуну Салиһытын народнай депутатынан таһаһыта.

Саха Республикатын Президентин Грамотатынан на-гарааһаһаһыта, «Саха Республикатын волютун ха-аайыстыбатын үтүлээх үлэһитэ».

Көргөһүлөх, Иһи ыһытаах.

НИКИТИНА Е. С. ТУБУНАН

СР Президент Михаил Николаев 1998 с. олунуу 6 күнүөдү Ийаһынан Дьоккуускай к. Куораттаагы Депутаттарын мунууларын председателин быһаарда-мытынан сибээстөөн НИКИТИНА Екатерина Семенов-на Саха Республикатын Правительствотын Председа-тели солбуйааччы дуоһунаһынан бөһөһүннө.

ФЕДОРОВ В. П. ТУБУНАН

СР Президент М. Николаев 1998 с.м. олунуу 10 күнүөдү Ийаһынан, СР Конституциятын 70 ыста-тияатыгар, «Саха Республикатын Правительствотын ту-һууна» Конституционнай сокуон сэттис ыстатияты-гар уонна түс бөһүтүн сайабылыһаһытыгар олохуран, Федоров Валентин Петрович аһи үлэһи барарынан СР Правительствотын Председатели дуоһунаһынан бөһөһүннө.

ЖИРКОВ Е. П. АНААҢЫН ТУБУНАН

СР Президент М. Николаев 1998 с.м. олунуу 10 күнүөдү Ийаһынан Жирков Егор Петрович, «Саха-золото» ФПР ААО генеральный директорун бастагы солбуйааччы дуоһунаһынан бөһөһүннө туран, Саха Республикатын Президентин Дьаһалтатын салиһаһы-тынан аһаһа.

ЯКОВЛЕВ М. М. АНААҢЫН ТУБУНАН

СР Президент М. Николаев 1998 с.м. олунуу 9 күнүөдү Ийаһынан Яковлев Макал Макарович Рос-сийский Федерация Федеральнай мунууларын уонна СР Государственной Мунууларын (Ил Түһүн) Бөрөстө-һиталларын палататын иһи ордыаһыттар хардарыта бииргэ үлэһиһи боһуруостарыгар Саха Республика-тын Президентин Дьаһалтатын салиһаһытын солбу-йааччытынан аһаһа.

СПА,

Чурапчы с/а.

